

Wyszukiwanie informacji dziedzinowej z zastosowaniem multiwyszukiwarki fasetowej

Agnieszka Młodzka-Stybel

Ośrodek Informacji Naukowej i Dokumentacji

Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy

VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa

ZARZĄDZANIE INFORMACJĄ W NAUCE

29 - 30 listopada 2018 r.

Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej

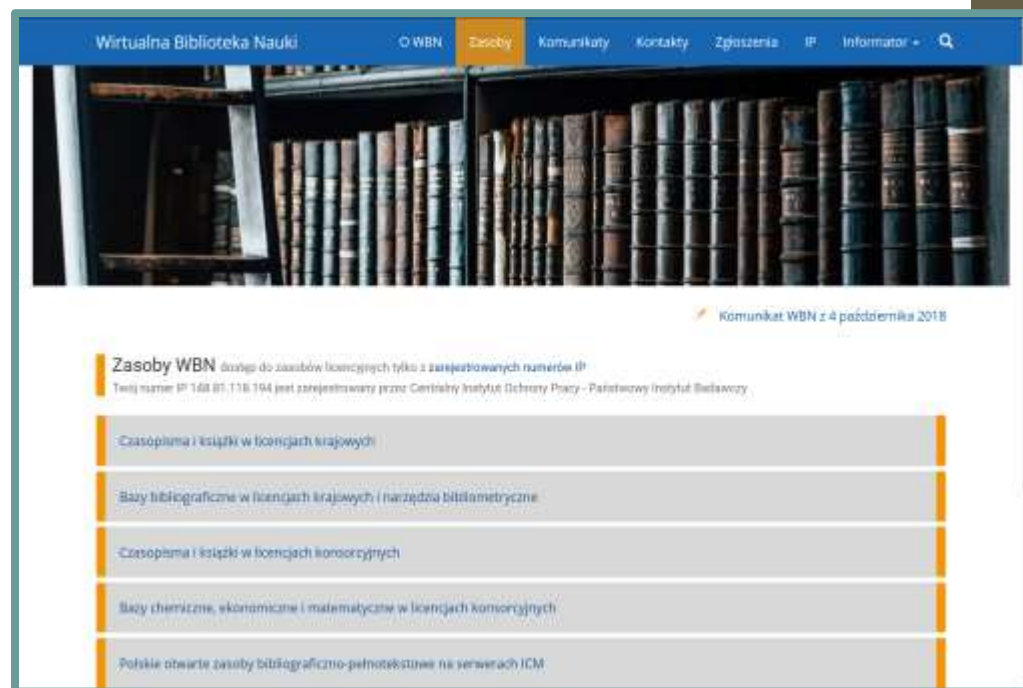
Wprowadzenie

- Istotne zmiany w nauce, związane z coraz szerszym udostępnianiem zasobów, znaczenie dla rozwoju badań naukowych
- rozwój technologii informacyjnych, narzędzi utrzymywania zasobów, wyszukiwania i udostępniania informacji - wsparcie dla wyszukiwania tematycznego/tworzenie zestawień piśmiennictwa
- przegląd cech i analiza przydatności zastosowania multiwyszukiwarki fasetowej – w oparciu o porównania rezultatów wyszukiwań tematycznych (z wynikami uzyskiwanymi bez jej zastosowania)
- wnioski/rekomendacje/wskazówki dot. wyszukiwania tematycznego

Zasoby informacyjne

udostępniane instytucjom badawczym

- obszerne zasoby światowych źródeł wiedzy, udostępniane instytucjom badawczym w ramach tzw. licencji krajowych (Elsevier, Springer, Wiley i in.) oraz subskrypcji baz (IEEE/IET, Proquest).
- Rosnące udostępnianie zasobów oraz wykorzystanie baz, (statystyki użytkowania, ICM)

Znaczenie rozwoju dostępu do zasobów dla nauki

- Zwiększona możliwość zapoznania się z najnowszymi światowymi osiągnięciami, włączenia się w nurt nauki światowej, źródło inspiracji twórczych, rozwój kontaktów naukowych
- Dostęp do wiedzy, poszerzanie wiedzy
  - „podgląd” na **ogólny rozwój nauki**, śledzenie rozwoju nauki, ogólne zagadnienia, interdyscyplinarne, np. **Top10**, najnowsze artykuły, najczęściej cytowane
  - **podejście dziedzinowe**, możliwość systematycznego śledzenia rozwoju w określonym obszarze tematycznym, w danej dziedzinie

Określenie stanu wiedzy

dla dziedziny, dla wybranego obszaru tematycznego

- Stanowi istotny element działań w nauce, poprzedza planowanie badań naukowych, ocenę efektu działań, jest nieodłącznym elementem każdego etapu prac badawczych
- Wyszukiwanie informacji o publikacjach ukierunkowane na określenie aktualnego stanu wiedzy i nadążanie za rozwojem dziedziny jest nieodłącznym elementem pracy badawczej, istotnym na każdym jej etapie - i strategicznie ważnym
- W praktyce – koncentruje się na gromadzeniu i stałym uzupełnianiu bibliografii dziedziny, aktualizacji informacji o najnowszych dokonaniach

Jakość zestawienia źródeł informacji

- Jakość zbioru wyników wyszukiwania/zestawienia informacji
  - Kompletność bibliografii, ryzyko pominięcia istotnych źródeł informacji, lub włączenia źródeł nie mających powiązania z tematem
  - Zasięg czasowy, terytorialny, włączenie obcojęzycznych źródeł, zakres semantyczny, uchwycenie najważniejszych aspektów
- Czynniki wpływające na jakość zestawienia to m.in.:
  - zakres baz przeszukiwanych, zastosowanie narzędzi wyszukiwawczych, słownictwa
  - strategie/metodyki wyszukiwania i doboru źródeł informacji, kwalifikacji do włączenia do zestawienia

Przeglądanie/wyszukiwanie informacji dziedzinowej

- charakterystyka tematyki i zawartości poszczególnych baz - udostępniana przez dostawców
- prezentowane **podziały zasobów wiedzy na dziedziny i poddziedziny** - stanowią pewne ułatwienie dla środowisk naukowych
- **przeglądanie dziedziny/poddziedziny w bazach** przydatne do dalszego wyznaczenia obszaru wyszukiwań i ich efektywnego prowadzenia: wspomagają zawężenie obszaru – poprzez wybór czasopism, autorów, ośrodków badawczych
- jednak **nie są w pełni wystarczające do trafnego wyznaczenia obszaru wyszukiwań** i ich efektywnego prowadzenia
  - podziały dziedziny/poddziedziny nie są jednakowe w różnych bazach, nie są jednoznaczne (złożoność klasyfikacji nauki),
  - trudności z wyznaczeniem i zawężeniem obszaru zainteresowań

Dziedziny w bazach lic. krajowej „książki elektroniczne”

(przykład: Life Sciences - dla zagadnień bezpieczeństwa pracy)

The screenshot shows the WBN website interface. The top navigation bar includes links for 'O WBN', 'Zasoby', 'Komunikaty', 'Kontakty', 'Zgłoszenia', 'IP', and 'Informator'. The main content area is titled 'Książki elektroniczne w licencjach krajowych'. Below this, a search filter is set to 'Life Sciences', which is circled in red. A dropdown menu is open, showing a list of sub-disciplines: Agriculture & Food Science, Animal Sciences & Veterinary Medicine, Behavioural, Biochemistry & Biophysics, Cell Biology, Ecology, Entomology, Evolutionary & Developmental Biology, Forestry, Life Sciences General, Microbiology, Plant Sciences, and Systems Biology and Bioinformatics. The search results table shows a list of books, including 'A Life Course Perspective on Health T...', 'A Pocket Guide to Epidemiology', and 'A Public Health Perspective of Women's Mental Health'.

Wirtualna Biblioteka Nauki

O WBN Zasoby Komunikaty Kontakty Zgłoszenia IP Informator

Książki elektroniczne w licencjach krajowych

Niniejsza wyszukiwarka będzie docelowo obejmować wszystkie książki dostępne w ramach licencji krajowych Elsevier, Springer i Wiley. Na razie można przeglądać 69.840 e-książek anglojęzycznych wydanych przez Springera w latach 2004-2017, 2615 e-książek wydanych przez Elseviera w latach 2011-2015 oraz 2449 e-książek wydanych przez Wileya w roku 2009 i 2015. Wyszukiwarka pozwala wybrać jedną z 3 dziedzin tematycznych i 209 poddziedzin. Wybór dziedziny jest konieczny. Jeśli nie zostanie wybrana poddziedzina, to zostanie wyświetlona cała dziedzina.

Life Sciences

Wyświetl

Wyświetlona dziedzina: Public Health

Pokaż 10 tytułów

Tytuł	Autor	Rok	Link
A Life Course Perspective on Health T...	ton-Jeangros, Stéphane Cullati, Amanda Sacker, David Blane	2015	Springer
A Pocket Guide to Epidemiology	nbaum, Kevin M. Sullivan, Nancy D. Barker	2007	Springer
A Public Health Perspective of Women's Mental Health	Grace Goodley Levin, Marion Ann Becker	2010	Springer

16:06 24.08.2018

Dziedziny w bazach lic. krajowej „czasopisma”

(przykład: Environmental Sciences - dla zagadnień bezpieczeństwa pracy)

Znajdź e-czasopismo - Microsoft Edge

sfx-48ciop.hosted.exlibrisgroup.com/48ciop/az?8&param_sid_save=87609008c3533d6f65b7b3c788bdf96e&param_category_search_type_save=browseSubCategory&param_letter_group_script_save=8&param_issn_savi

CIOP **PIB**

Centralny Instytut Ochrony Pracy
Państwowy Instytut Badawczy

Znajdź e-czasopismo   Znajdź e-książkę   polski

Tytuł / **Kategoria** / Lokalizuj

Kategoria	Podkategoria
Agriculture Sciences	Environmental laws (44)
Arts and Humanities	General and Others (423)
Business, Economy and Management	Global Warming (6)
Chemistry	Hazardous Substance Handling, Management & Natural Disasters & Industrial Accidents (37)
Earth Sciences	Occupational Hazards & Health (71)
Engineering	Pollution (Air, Noise, Soil and Water) & Control (t
Environmental Sciences	

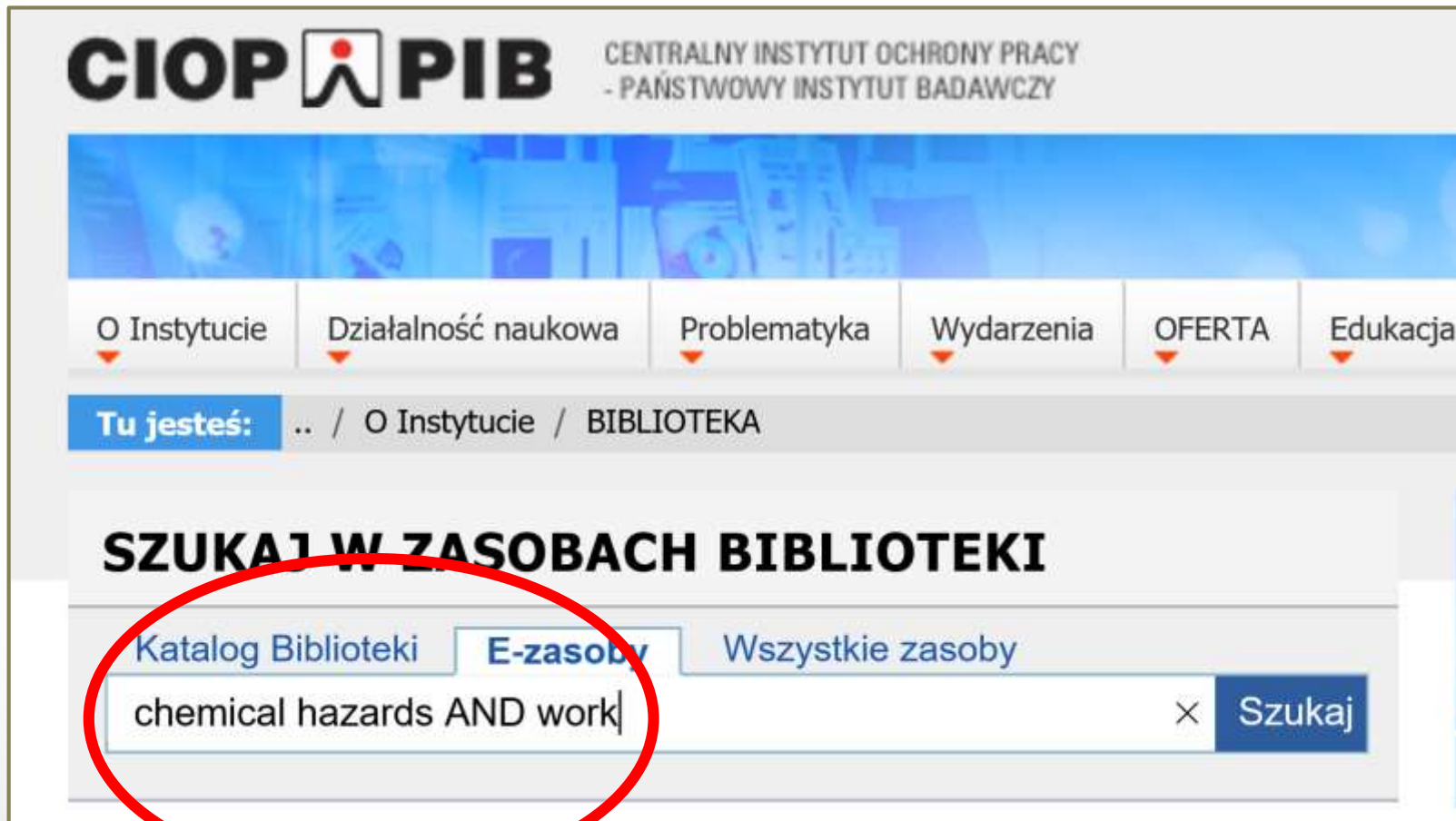
Dalej

13:26
12.11.2018

Narzędzia wspomagające wyszukiwanie

- śledzenie rozwoju dziedziny, przeszukiwanie kolejnych baz – stwarza wiele niedogodności, w szczególności na początku wyszukiwań
- dostrzegana jest przydatność jednoczesnego przeszukiwania udostępnianych, światowych zasobów wiedzy z możliwością selektywnego zawężania zbioru wyników z wykorzystaniem nawigacji fasetowej i jego dalszą, pogłębioną eksplorację.
- przydatność narzędzi integrujących dostęp do zasobów i ułatwiających zarządzanie wynikami wyszukiwania - w kontekście szerokiego dostępu do wielu baz
  - multiwyszukiwarki - dostęp do wielu zasobów/baz
  - wyszukiwanie fasetowe - organizacja wyników wyszukiwania, nawigacja fasetowa

Wyszukiwanie w dostępnych zasobach z zastosowaniem multiwyszukiwarki fasetowej

CIOP **PIB** CENTRALNY INSTYTUT OCHRONY PRACY
- PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

O Instytucie Działalność naukowa Problematyka Wydarzenia OFERTA Edukacja

Tu jesteś: .. / O Instytucie / BIBLIOTEKA

SZUKAJ W ZASOBACH BIBLIOTEKI

Katalog Biblioteki **E-zasoby** Wszystkie zasoby

chemical hazards AND work × Szukaj

Zawężanie listy wyników wyszukiwania

occupational safety and health

The screenshot displays the CIOP PIB website interface. The main search results page shows 10 results for the query '(chemical hazards) AND work'. A red circle highlights the 'Zawęż wyniki' (Narrow results) section on the left sidebar. An inset window titled 'Zawęż wyszukiwanie' (Narrow search) is overlaid, showing a list of topics with checkboxes for 'Użyj' (Use) and 'Wyklucz' (Exclude). The 'Occupational Safety And Health' topic is selected with a green arrow pointing to its 'Użyj' checkbox.

CIOP PIB CENTRALNY INSTYTUT BADAŃ PRACY - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAŃCZY

Nowe wyszukiwanie A-Z Pomoc Język polski

Katalog biblioteki Bazy zasobów elektronicznych Wyszukaj (chemical hazards) AND work Wyszukiwanie zaawansowane Przeglądaj

Gość e-Pokaż

tel: (22) 623 36 90 mail: biblio@ciop.pl

Personalizuj wyniki
Edytuj

RSS
Dodaj stronę do e-Pokaż

Rozszerz listę wyników
☐ Poza kolekcję Biblioteki

Zawęż wyniki
Typ dokumentu
Artykuły (80 398)
Recenzje (1 418)
Zasoby elektroniczne (2 118)
Materiały konferencyjne (77)
Więcej opcji v

Temat
Risk Assessment (5 643)
Occupational Exposure (2 118)
Heavy Metals (3 336)
Occupational Health (2 279)
Pollutants (1 558)
Więcej opcji v

Pokaż Popularne artykuły (bX)

Wyniki 1 - 10 z 82 415 dla Zasoby elektroniczne

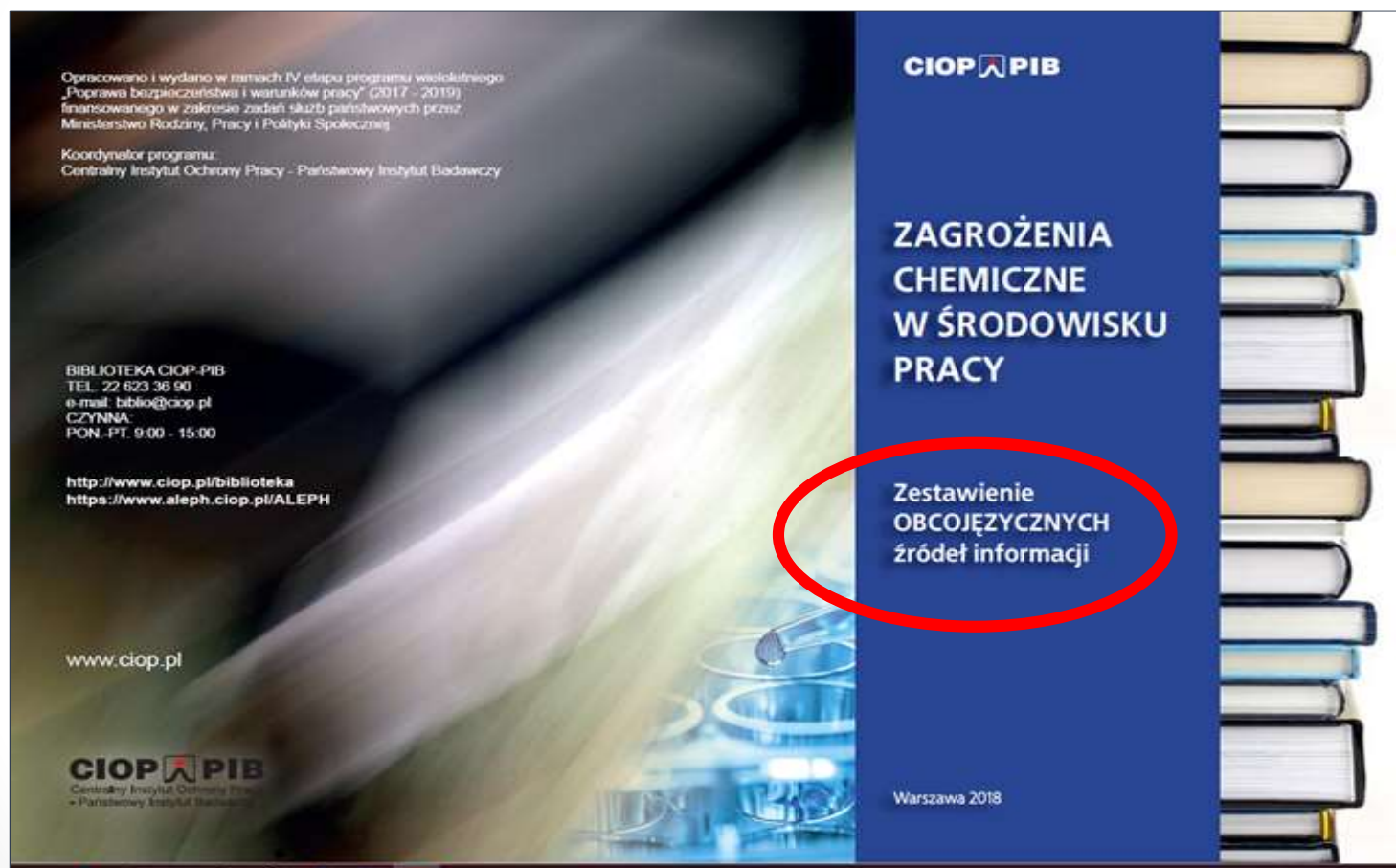
posortowane według: daty (od najnowszych) v

Zawężone do: najnowszy poziom: Czasopiśmi recenzowane

Zawęż wyszukiwanie

Użyj	Wyklucz	Temat
☐	☐	Engineering (10 974)
☐	☐	Public Health (8 963)
☐	☐	Medicine (8 414)
☐	☐	Risk Assessment (6 079)
☐	☐	Safety Management (4 485)
☒	☐	Occupational Safety (3 906)
☒	☐	Occupational Safety And Health (3 789)
☐	☐	Safety (3 048)
☒	☐	Occupational Exposure (3 046)
☐	☐	Chemical Industry (2 714)
☐	☐	Hazards (2 670)
☒	☐	Occupational Health (2 528)
☐	☐	Chemicals (2 370)
☐	☐	Hazardous Substances (2 209)
☒	☐	Occupational Hazards (1 235)
☐	☐	Consumer Product Safety Commission (746)

Tematyczne zestawienia źródeł informacji

Identyfikacja korzyści/ograniczeń

dot. wykorzystywania multiwyszukiwarki fasetowej

- w aspekcie tworzenia możliwie dobrej jakości zestawienia bibliografii
- przykładowa tematyka: zagrożenia chemiczne w środowisku pracy (zestawienie obcojęzycznych źródeł informacji)
- przegląd/analiza wyników wyszukiwania, uzyskiwanych z wykorzystaniem (oraz bez zastosowania) multiwyszukiwarki fasetowej, ukierunkowany na:
  - identyfikację korzyści i ograniczeń wynikających z zastosowania multiwyszukiwarki fasetowej
  - sformułowanie wniosków/zaleceń dla wyszukiwań tematycznych

Dostrzegane korzyści

dot. wykorzystywania multiwyszukiwarki fasetowej

- Znacząco mniejsza czasochłonność, większa przejrzystość wyników, w zasadzie niezbedność zastosowania wyszukiwarki w sytuacji dostępu do wielu baz zasobów elektronicznych (praktyczna niemożność odrębnego przeszukiwania)
- Wyszukiwanie jednocześnie w wielu bazach – wskazywane są powiązania, których nie widać przy przeszukiwaniu w obrębie jednej bazy - niewątpliwie stanowi odrębną wartość dodaną
- Możliwość efektywnego zawężania: tematycznego, ujednoliconego dla wielu baz, i innego np. typy dokumentów, autorzy, itp.
- Wiarygodność wyników – możliwość zawężenia np. do czasopism recenzowanych

Dostrzegane korzyści

dot. wykorzystywania multiwyszukiwarki fasetowej

- Wiele funkcjonalności stosowanych jednocześnie dla wielu baz, lepsza „jednoczesna” widoczność materiałów z wielu źródeł, możliwość ustawienia alertów operujących jednocześnie w wielu bazach, dostęp do innych źródeł np. OA – ułatwiająca porównania i wybór pozycji piśmiennictwa
- Mniejsza czasochłonność, lepsza jakość zbioru wyników, gromadzonych źródeł, kompletność bibliografii
- Możliwość przeglądu abstraktów, pełnych tekstów (w większości przypadków)
- Dostęp do wielu źródeł jednocześnie, aktualizowanych na bieżąco, wydaje się zmniejszać ryzyko pominięcia istotnych źródeł informacji

Dostrzegane ograniczenia

dot. wykorzystywania multiwyszukiwarki fasetowej

- **Niepełność zasobów**, konieczna świadomość, że dostępne zasoby są ograniczone pomimo znacznej liczby dostępnych źródeł informacji
  - dostępne w Instytucie bazy stanowią tylko pewną część światowych baz i innych zasobów wiedzy
  - Dostawcy – firmy komercyjne, oddziaływanie na „rynek dostępu do wiedzy”, finansowanie nauki
  - Źródła dziedzinowych zasobów informacyjnych nie w pełni objęte przez wyszukiwarkę, np. bazy danych nie objęte przez SFX (baza OSH-UPDATE + FIRE), zasoby udostępniane na stronach internetowych instytucji i organizacji (m. in. EU-OSHA, Dublin, ILO, ISSA, WHO)
  - Inne źródła – tylko **drukowane** – równie ważne
- Dostęp do wielu źródeł jednocześnie, aktualizowanych na bieżąco, wydaje się zwiększać ryzyko błędnego dodania pozycji piśmiennictwa, nie powiązanej bezpośrednio z wyznaczonym obszarem tematycznym

Dostrzegane ograniczenia

dot. wykorzystywania multiwyszukiwarki fasetowej

- niedoskonałości wyszukiwarek, stosowanych algorytmów wyszukiwawczych,
- ujednolicenie wyszukiwania (w pojedynczych bazach, też wykorzystujących nawigację fasetową – wyszukiwanie może okazać się bardziej efektywne dla danej tematyki)
- aspekty ekonomiczne – koszty dostępów do baz odpłatnych, koszty dostępu do usługi – wyszukiwarki, skala/wielkość biblioteki
- kwalifikacje personelu – język angielski, znacząca obszerność baz (w porównaniu z zasobami katalogu Biblioteki)
- umiejętności i oczekiwania użytkowników – sam fakt zastosowania multiwyszukiwarki fasetowej nie wystarczy, trzeba właściwie dobrać słownictwo, konieczna dalsza, pogłębiona eksploracja wyników .

Wnioski/zalecenia dot. wyszukiwania tematycznego

- cel – dobrej jakości zestawienie piśmiennictwa, wstępne określenie obszaru tematycznego, obszaru zainteresowań
- wnioski/zalecenia mają charakter pilotażowy, na podstawie przeglądu wyników w odniesieniu do metod prowadzenia wyszukiwań
- dostrzegana jest znacząca przydatność zastosowania multiwyszukiwarki fasetowej:
  - w szczególności w sytuacji dostępu do wielu baz zasobów elektronicznych
  - przede wszystkim na początkowym etapie, który wyłania ośrodki pracujące nad danym tematem, badaczy, słownictwo stosowane do opisu, czasopisma włączające daną tematykę do swojego profilu, powiązania zasobów różnych baz,
- dalsza eksploracja – może koncentrować się na pojedynczych bazach, dot. ośrodków badawczych, autorów, wyłonionych w wyszukiwaniach wstępnych
- takie podejście pozwala na skuteczne wyznaczenie obszaru tematycznego dziedziny i jego dalszą, pogłębioną eksplorację, zmniejsza także ryzyko pominięcia istotnych źródeł informacji, w szczególności w obszarach tematycznych lokujących się na pograniczu dziedzin, interdyscyplinarnych
- konieczność końcowej weryfikacji zbioru, przeglądu abstraktów i pełnych tekstów, uzgodnienia/weryfikacji zakresu tematycznego (np. uzupełnienia o nowy aspekt, który pojawił się w wyniku wyszukiwań), uściślenia kryteriów zakwalifikowania do zestawienia
- ujednolicenie zapisów pozycji piśmiennictwa, uzupełnienie brakujących szczegółów

podsumowanie

- W referacie przedstawiono wybrane aspekty wyszukiwania w światowych zasobach wiedzy na przykładzie tematyki zagrożeń chemicznych w środowisku pracy
- w wyszukiwaniach stosowano multiwyszukiwarę fasetową, prowadzono także wyszukiwania bez zastosowania wyszukiwarki
- zidentyfikowano korzyści zastosowania wyszukiwarki, wpływającego pozytywnie na jakość uzyskiwanego zbioru wyników wyszukiwania, m.in. poprzez zmniejszenie ryzyka pominięcia istotnych źródeł informacji,
- oraz ograniczenia, obejmujące m.in. niepełność zasobów, a także ograniczenia wynikające z uwarunkowań dostępu do narzędzi, nadążaniem za rozwojem technologii, niepewności ekonomicznej w kontekście relatywnie wysokich kosztów dostępu
- sformułowano pilotażowe wnioski/zalecenia dot. wyszukiwań tematycznych w bazach zasobów elektronicznych, w znacznym stopniu zgodne z piśmiennictwem.

Dziękuję za uwagę

agmlo@ciop.pl

Opracowano na podstawie wyników IV etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, finansowanego w latach 2017-2019 w zakresie zadań służb państwowych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Koordynator Programu: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy